

HVAD ER DER SKET MED DEM, SOM RØG UD?

Undersøgelse blandt medlemmer,
der har mistet dagpengereetten fra
januar 2013 til september 2014

FORORD

Hvordan er jeg stillet, når dagpengeforsikringen ryger?

Det spørgsmål har mange af HK's medlemmer stillet de sidste par år.

For at kunne svare på det, har vi har spurgt et stort antal HK-medlemmer, som har mistet dagpengeretten.

Det korte svar er desværre: "Du er stillet rigtig dårligt".

- / Din økonomi bliver dårligere – både på den korte og på den lange bane
- / Du får vanskeligere ved at få et nyt job
- / Det bliver svært at komme med i forsikringsordningen igen
- / Du må skære ned på både dine egne og dine børns sociale aktiviteter

At være forsikret mod arbejdsløshed er et grundlæggende og menneskeligt ønske om at føle sig rustet mod økonomiske op- og nedture i samfundet. At føle at man har en tryk tilværelse, som ikke bliver væltet, når ens arbejdsplads lukker eller omorganiserer. At verden ikke bryder sammen, når man pludselig står uden løn.

Når forsikringen så er røget, og man har mistet retten til dagpenge, gælder det om at komme tilbage i ordningen snarest mulig, så de trykke rammer kan blive genskabt.

Med et genoptjeningskrav på 1.924 timer, er dette næsten en umulighed. Rigtig mange af de ledige job er på nedsat tid og af kortere varighed. Det er ikke nemt at få samlet de 1.924 timer.

Her og nu er der brug for, at genoptjeningskravet bliver halveret. At det bliver ført tilbage til det tidligere niveau. Det vil give vores medlemmer, som har mistet dagpengeretten, et lille håb om at kunne komme tilbage i forsikringssystemets trygge rammer igen.

Mette Kindberg, næstformand for HK Danmark og formand for HK's a-kasse, oktober 2014

INDLEDNING

Flere end 5.000 HK-medlemmer har mistet retten til dagpenge ved ledighed siden januar 2013. HK har set nærmere på, hvad det egentligt betyder for den enkelte:

- / Hver fjerde af HK's ledige har en indkomstnedgang på 15.000 kr. eller mere før skat hver måned
- / En lige så stor gruppe har en indkomstnedgang 10.000 – 15.000 kr. pr. måned
- / 83 % af medlemmerne har måttet låne og skære ned på sociale aktiviteter, maden og ikke mindst boligforholdene
- / 2 ud af 3 børnefamilier må skære ned på børnenes fritidsaktiviteter
- / Seniorer presses mod deres vilje over på efterløn, frem for fortsat at være på arbejdsmarkedet

HK graver med denne undersøgelse et spadestik dybere, når det gælder diskussionen om de mange, hvis dagpengeret ophører og ser på nogle af de økonomiske og sociale ændringer, dagpengeophøret medfører.

Undersøgelsen viser, at mister man retten til dagpenge medfører det stor usikkerhed om, hvordan tilværelsen fremover kommer til at se ud. Det giver den enkelte mange problemer med at få økonomien og tilværelsen til at hænge sammen.

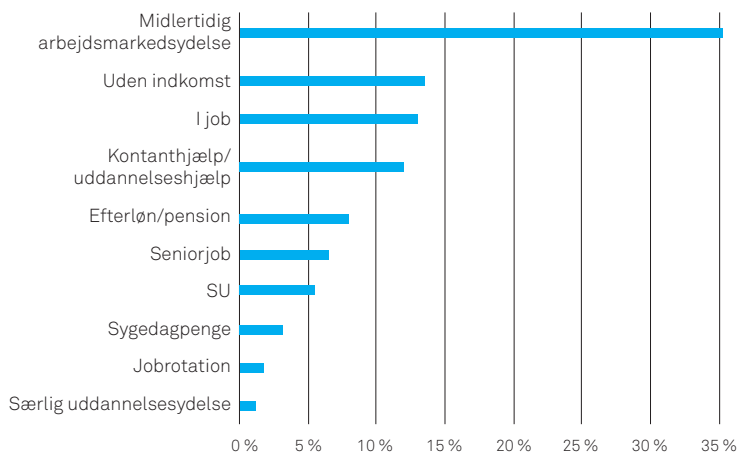
Det store indkomststab medfører store ændringer både socialt og økonomisk. Mange må optage nye lån, hvorved de økonomiske trængsler vil følge familierne mange år frem. Desuden skærer folk ned for de sociale aktiviteter for både en selv og børnene. Værst ser de ud for de 5 familier i undersøgelsen, hvis hus er gået på tvangsauktion.

HVOR BEVÆGER HK'S MEDLEMMER SIG HEN EFTER, AT DAGPENGERETTEN OPHØRER?

Undersøgelsen beskriver den aktuelle situation for 728 HK medlemmer, som i løbet af perioden januar 2013 til september 2014, har mistet retten til dagpenge.

Den største gruppe på 35 % modtager den midlertidige arbejdsmarkedsydelse. Næststørste gruppe på 13 % er helt uden indkomst. 13 % er kommet i arbejde. (Fig. 1)

Fig. 1. Hvad er din status efter, at du har mistet retten til dagpenge?

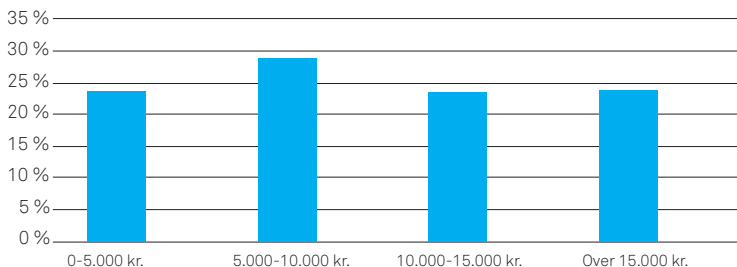
ØKONOMISKE OG SOCIALE KONSEKVENSER AF TABET AF DAGPENERETTEN

De økonomiske og sociale konsekvenser af at miste sit arbejde er store. Først med overgangen til dagpenge og derefter til andre lavere ydelser eller helt ingen indkomst.

For medlemmerne i undersøgelsen har det for de flestes vedkommende (53 %) medført, at den månedlige indkomst er faldet med 5.000 – 15.000 kr. om måneden.

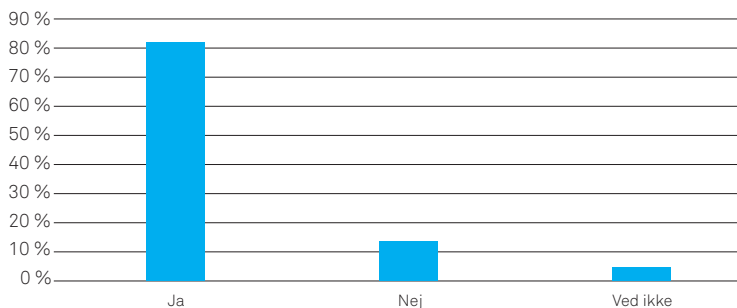
Op mod hver fjerde (23 %) får 15.000 kr. pr. måned mindre, end før de blev ledige. (Fig. 2)

Fig. 2. Hvor meget er du gået ned i indtægt før skat pr. måned sammenlignet med lønnen i dit seneste job?

For et stort flertals vedkommende (82 %) har nedgangen i indkomst en ført til væsentlige ændringer i måden at leve på. (Fig. 3)

Fig. 3. Har tabet af dagpengereetten ført til ændringer i din måde at leve på (optaget lån, solgt hus, droppet ferier osv.)?

Indtægtsnedgangen går for langt de fleste (85 %) ud over deres sociale aktiviteter såsom rejser, deltagelse i sportsaktiviteter og foreningsliv. Bland børnefamilierne går det også ud over børnenes fritidsaktiviteter.

For at klare de økonomiske problemer som dagpengeophøret har medført, har mange medlemmer været nødsaget til at optage nyt lån i bank eller hos familie og venner.

Nogle har måttet sælge bilen, andre har været nødsaget til at sælge hus eller lejlighed, og enkelte har oplevet at deres bolig er gået på tvangsauktion.

For alles vedkommende betyder indkomstnedgangen, at de har fået nye økonomiske belastninger, som varer mange år frem, enten i form af afdrag på lån eller i en mindre privat pensionsudbetaling. (Tabel 1)

Tabel 1. Hvilke ændringer er der sket efter, at du ikke længere modtager dagpenge? (Sæt evt. flere krydser)

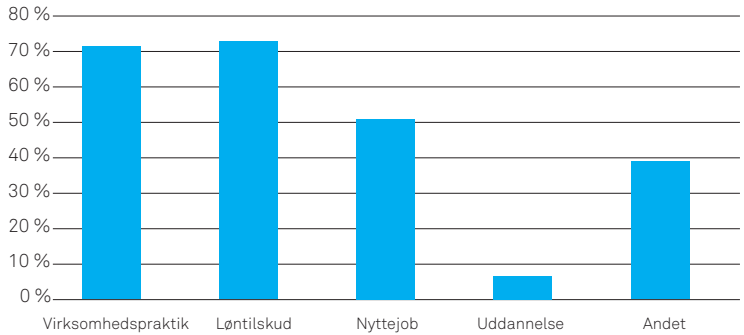
	Procent	Antal svar
Skåret ned på sociale aktiviteter (rejser, sport, foreningsliv osv.)	85 %	509
Skåret ned på madbudgettet	75 %	450
Lånt penge af familie/venner	33 %	199
Skåret ned børnenes fritidsaktiviteter (sport, spejder, fødselsdage osv.)	22 %	134
Lånt penge i banken	15 %	91
Pension udbetalt	15 %	88
Bil er sat til salg/solgt	15 %	87
Omlagt lånene i vores hus	11 %	68
Flyttet til en billigere bolig	11 %	63
Hus sat til salg/solgt	7 %	42
Sommerhus er sat til salg/solgt	2 %	13
Hus er sat på/solgt på tvangsauktion	1 %	5

MIDLERTIDIG ARBEJDSMARKEDSYDELSE OG KONTANTHJÆLP

Næsten halvdelen af medlemmerne i undersøgelsen modtager den midlertidige arbejdsmarkedsydelse eller er på kontanthjælp.

For begge grupper skal jobcentrene igangsætte aktiviteter, som kan bringe de ledige tilbage til arbejdsmarkedet. De fleste har deltaget i virksomhedspraktik og løntilskud. (Fig. 4)

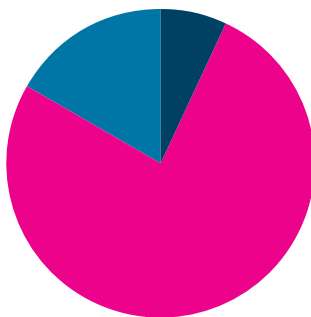
Fig. 4. Hvilke aktiviteter deltager du eller har du deltaget i?

Aktiviteterne, som jobcentret igangsætter, virker kun i begrænset omfang, hvis man spørger de deltagende HK-medlemmer. Tre ud af fire (76 %) mener således ikke, at aktiviteterne førte dem tættere på et job. Kun 7 % har oplevet, at aktiviteterne dem tættere på et job. (Fig. 5)

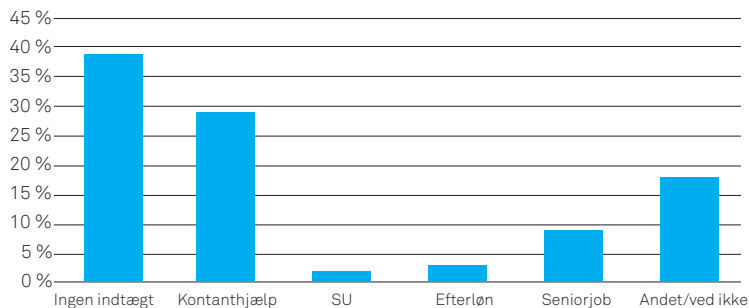
Fig. 5. Mener du, at aktiviteterne har ført dig tættere på job?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

Arbejdsmarkedsydelsen er midlertidig. Finder HK's ledige på ydelsen ikke arbejde, forventer 39 % at stå uden indkomst, mens 2 % vil overgå til kontanthjælp. 12 % får seniorjob eller går på efterløn. (Fig. 6)

Fig. 6. Hvad er din situation, hvis du ikke finder arbejde, inden arbejdsmarkedsydelsen stopper?

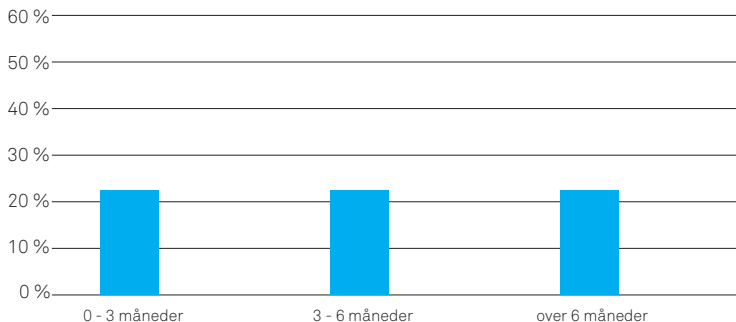

UDEN INDTÆGT

Den næststørste gruppe i undersøgelsen (13 %) er helt uden indtægt. De modtager altså hverken overførselsindtægter eller løn, men forsørges af ægtefælle, samlever eller ved at tære på formue (friværddi i huset, opsparing m.v.).

Halvdelen af dem har været uden indkomst i mere end 6 måneder. (Fig. 7)

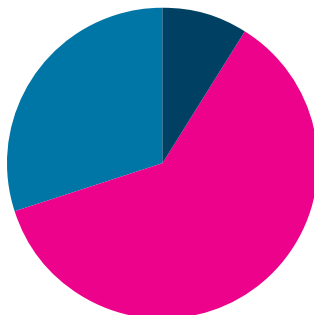
Fig. 7. Hvor længe har du været uden indtægt?

61 % vurderer, at de ikke har udsigt til et nyt arbejde, mens 9 % er optimistiske. (Fig. 8)

Fig. 8. Har du udsigt til arbejde eller anden indtægt fx som selvstændig?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

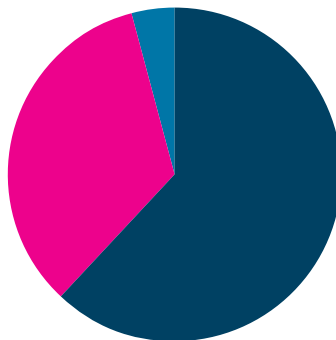
I JOB IGEN

13 % af medlemmerne i undersøgelsen er kommet i job igen efter ophøret af deres dagpengeret. 62 % af dem er ansat på fuld tid, mens 34 % er på deltid og 4 % overgået til selvstændig. (Fig. 9)

Godt halvdelen er overgået til nyt fagområde, mens resten har fået job i deres gamle fag.

Fig. 9. I job igen

- Fuld tid
- Deltid
- Selvstændig

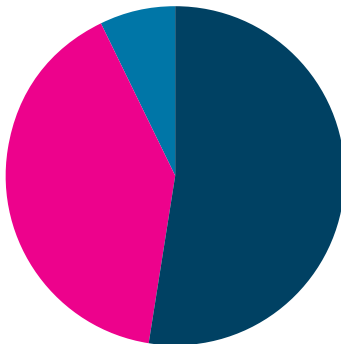

GENOPTJENING AF DAGPENGERETTEN

For at kunne generhverve retten til dagpenge – dvs. leve op til genoptjeningskravet på 1 års beskæftigelse inden for 3 år – er det vigtigt, at man har arbejde på fuld tid samt, at jobbet er af længerevarende karakter. Hver anden har opnået fast ansættelse, mens øvrige er ansat på tidsbegrænsede vilkår (Fig. 10). Af denne lille gruppe siger 2 ud af 3, at de ikke når at genoptjene retten til dagpenge, inden jobbet slutter igen.

Fig. 10. Hvad er varigheden af dit job?

- Fast ansættelse
- Tidsbegrænset
- Ved ikke

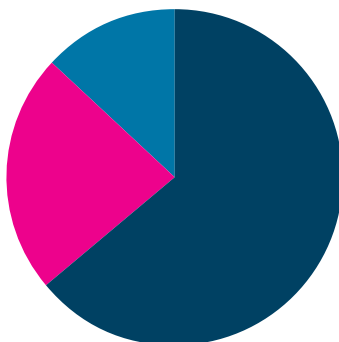

64 % af den medlemmer, som er kommet i arbejde, regner med at have genoptjent dagpengeretten, når og hvis jobbet slutter igen (Fig. 11).

Desværre udgør denne gruppe bare 8,1 % samtlige de HK'ere, der mistede dagpengeretten mellem januar 2013 og september 2014.

Fig 11. Andel som har fået job og regner med at genoptjene dagpengeretten

- Ja
- Nej
- Ved ikke

SENIORJOB OG EFTERLØN

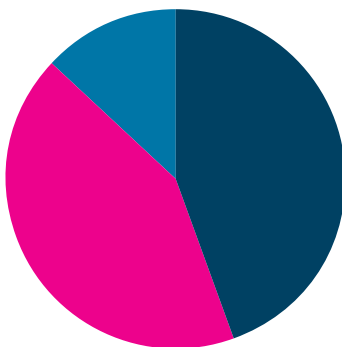
14 % af medlemmerne i undersøgelsen er omfattet af seniorordningen, og er gået på efterløn eller pension.

Når perioden for seniorordningen udløber, overgår de til efterløn, hvis man ikke kommer i ordinær beskæftigelse forinden.

Overgang til efterløn er imidlertid ikke et ønske for alle vedkommende. Op mod halvdelen ville gerne fortsætte på arbejdsmarkedet, hvis det var muligt. (Fig. 12)

Fig. 12. Ønsker du at gå på efterløn, når seniorjobbet ophører, eller vil du helst kunne fortsætte på arbejdsmarkedet?

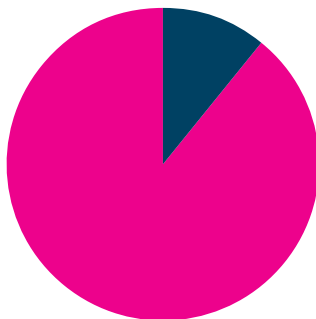
- Fuld tid
- Deltid
- Selvstændig

Blandt de medlemmer, som nu er omfattet af efterlønsordningen, er det meget tydeligt, at overgang til efterløn ikke har været efter eget ønske. Overgang til efterløn er sket, fordi dagpengereetten er ophørt. 85 % havde foretrukket at blive på arbejdsmarkedet, mens kun 10 % gerne ville på efterløn. (Fig. 13)

Fig. 13. Ønskede du at gå på efterløn?

- Ønskede at gå på efterløn
- Ønskede at blive i arbejde

OM UNDERSØGELSEN

Undersøgelsen er udført af HK's a-kasse i september 2014. 728 af 4.468 medlemmer har besvaret spørgeskemaet. For alle vedkommende er retten til dagpenge ophørt fra januar 2013 til september 2014.

HVAD ER DER SKET MED DEM, SOM RØG UD?

Undersøgelse blandt medlemmer, der har mistet dagpengereetten fra januar 2013 til september 2014

Udgivet af HK Danmark i oktober 2014

Redaktion: socialpolitisk konsulent Carsten Riis,
HK Danmark

HK DANMARK

Weidekampsgade 8
Postboks 470
DK 0900 København C

HK@HK.DK
TELEFON +45 7011 4545
